

הכנסת מרכז המחקר והמידע

ירושלים, כ"א בסיוון תשע"ב
11 ביוני 2012

עלות העמדת רכב המורה למבחן נהיגה

מסמך זה נכתב עבור הוועדה המיוחדת לפנייות הציבור של הכנסת, בראשות חה"כ דוד אזולאי, לקראת ישיבת מעקב בנושא עלות העמדת רכב המורה למבחן נהיגה.¹

בסוף שנת 2011 היו בישראל כ-3.6 מיליון בעלי רישיון נהיגה, עלייה של כ-2.6% לעומת סוף שנת 2010.² הממוצע השנתי של מקבלי רישיון נהיגה בישראל עמד בשנים האחרונות על כ-120,000 נהגים.³

לימודי הנהיגה בישראל מורכבים מהכשרה עיונית (תיאוריה) ומהכשרה מעשית (שיעורי נהיגה וטסט). עיקר לימודי הנהיגה הם במסגרת שיעורי הנהיגה שמעבירים מורים לנהיגה שהוסמכו לכך (בישראל פועלים כיום כ-4,000 מורים לנהיגה).⁴

עלויות לימודי הנהיגה הן אגרות למבחנים העיוניים (46 ש"ח למבחן); אגרות למבחנים המעשיים (133 ש"ח למבחן); ותשלומים עבור שיעורי הנהיגה (כ-100 ש"ח לשיעור)⁵; ותשלומים עבור השימוש בכלי הרכב של מורה הנהיגה לצורך מבחן הנהיגה המעשי (כ-400 ש"ח למבחן).⁶

על-פי הערכת עלות שנערכה לאחרונה במרכז המחקר והמידע של הכנסת, הוצאת רישיון נהיגה בישראל כרוכה בהוצאה של 3,400–8,700 ש"ח (העלות הממוצעת נאמדת ב-6,000 ש"ח).⁷

בשנת 2010 נערכו כ-390,000 מבחנים מעשיים לכל סוגי הרישיונות (כ-3.25 מבחנים בממוצע לכל לומד נהיגה שקיבל רישיון). משמעות הדבר היא שהעלות הממוצעת לתלמיד בגין העמדת רכב המורה למבחן נהיגה היא 1,300 ש"ח.⁸

עד שנת 2001 התשלום שניתן למורה הנהיגה בעבור השימוש ברכבו למבחן נהיגה היה נתון לפיקוח רשות הרישוי במסגרת צו הפיקוח על מצרכים ושירותים, והיה שווה בסכומו לאגרת מבחן הנהיגה (כ-100

¹ הוועדה המיוחדת לפנייות הציבור קיימה עד היום שלושה דיונים בנושא בתאריכים אלו: 3 באוגוסט 2009; 4 בנובמבר 2009; 14 בדצמבר 2010.

² הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, "3.63 מיליון מורשים לנהוג (בסוף שנת 2011)", הודעה לעיתונות, 2 במאי 2012.

³ מרכז המחקר והמידע של הכנסת, ניתוח כלכלי של הצעת הממשלה להקמת מרכזי לימוד נהיגה, כתב תמיר אגמון, 31 באוקטובר 2011.

⁴ שם.

⁵ תלמיד שלומד נהיגה ברכב פרטי (רישיון דרגה B) נדרש ל-28 שיעורי נהיגה מעשיים בטרם מתאפשר לו לגשת למבחן מעשי; על-פי עיבוד שנערך במרכז המחקר והמידע של הכנסת, מספר שיעורי הנהיגה בממוצע לנהג הוא כ-43 שיעורים.

⁶ מרכז המחקר והמידע של הכנסת, ניתוח כלכלי של הצעת הממשלה להקמת מרכזי לימוד נהיגה, כתב תמיר אגמון, 31 באוקטובר 2011.

⁷ שם; הערכת עלות זו אינה כוללת אגרות נוספות, בסך 216 ש"ח עבור בדיקה רפואית, בדיקת ראייה ואגרת רישיון נהיגה לשנתיים לנהג חדש.

⁸ שם; המספר הממוצע של מבחני הנהיגה המעשיים התקבל כחלוקה של כ-390,000 המבחנים שנערכו בשנת 2010, לכל סוגי הרישיונות, בכ-120,000 מקבלי רישיון נהיגה בכל אחת מהשנים האחרונות.

ש"ח). בשנת 2001 לא ביקשה רשות הרישוי את חידוש הצו, והדבר הוביל לעלייה חדה של כ-400% בסכום שגובים מורי הנהיגה בעבור שירות זה.⁹

בהיעדר פיקוח על מחיר העמדת רכב המורה למבחן הנהיגה עלה החשש כי ייווצר תמריץ כלכלי למורה הנהיגה להגיש תלמידים למבחן גם אם הם אינם כשירים דיים, שכן ההכנסה מכל מבחן נהיגה שקולה להכנסה מארבעה שיעורי נהיגה.

בדיון שהתקיים בוועדה לפניית ציבור בדצמבר 2010 מסר משרד התחבורה כי בכוונתו להחזיר את מחירי העמדת הרכב למבחן למסגרת של פיקוח, וכי מתקיימים דיונים בנושא עם נציגי מורי הנהיגה כדי לקבוע מחיר ריאלי שיכלול את כל העלויות של מורי הנהיגה.¹⁰

מנגד נציגי מורי הנהיגה טענו כי לא נכון לבודד את המרכיב של עלות העמדת רכב המורה למבחן נהיגה, אלא יש לבחון בבחינה כללית את מחיר לימודי הנהיגה ואת מכלול ההוצאות של מורי הנהיגה (מחיר הרכב, בלאי, דלק, רישיון, ביטוח ועוד). עוד לטענתם, מחירו של שיעור נהיגה לא השתנה זה שנים רבות, והוא עומד על כ-100 ש"ח בלבד.¹¹

במכתב ששלח שר התחבורה חה"כ ישראל כץ במאי 2011 לחה"כ אורי מקלב, היו"ר הקודם של הוועדה לפניית הציבור, נכתב כי משרד התחבורה מצדד עקרונית בהטלת פיקוח על מחיר העמדת רכב למבחן נהיגה, כחלק מהרפורמה הכוללת בהכשרת הנהג המתוכננת על-ידי המשרד.¹² ואולם, בנובמבר 2011 החליט משרד התחבורה להקפיא את החלק ברפורמה שעסק בהקמת מרכזי לימוד נהיגה (מל"נים), שבמסגרתו היו אמורים להיקבע המחירים שייגבו עבור לימודי נהיגה ובכלל זה מחיר העמדת רכב המורה למבחן נהיגה.¹³

בתשובה על פנייתנו בנושא מסר משרד התחבורה כי בעקבות ההחלטה להקפיא את הקמת המל"נים החליט שר התחבורה להקים ועדה בראשות מנהל אגף הרישוי, שתבחן את העלות הכוללת של לימודי הנהיגה, ובכלל זה את עלות העמדת רכב המורה למבחן נהיגה. על-פי המשרד, הוועדה תידרש לגבש מדיניות בנושא עד סוף השנה.¹⁴

כתיבה: אסף ויניגר

אישור: יובל וורגן, ראש צוות

עריכה לשונית: מערכת "דברי הכנסת"

⁹ מרכז המחקר והמידע של הכנסת, סוגיות שבתחום פעולתו של אגף הרישוי: חידוש רישיון נהיגה שאינו בתוקף למעלה משנה; זמינות מבחני הנהיגה המעשיים, כתבה דפנה סידס-כהן, 29 ביולי 2009.

¹⁰ ראו פרוטוקול מס' 78 משיבת הוועדה לפניית ציבור, 14 בדצמבר 2010.

¹¹ ראו פרוטוקול מס' 27 משיבת הוועדה לפניית ציבור, 4 בנובמבר 2009; פרוטוקול מס' 78 משיבת הוועדה לפניית ציבור, 14 בדצמבר 2010.

¹² שר התחבורה, התשתיות הלאומיות והבטיחות בדרכים ישראל כץ, מכתב לחה"כ אורי מקלב, 29 במאי 2011.

¹³ ראו פרוטוקול מס' 670 משיבת ועדת הכלכלה, 29 בנובמבר 2011.

¹⁴ מר חנן אהרון, סגל מנהל אגף הרישוי, משרד התחבורה, התשתיות הלאומיות והבטיחות בדרכים, דיווח למרכז המחקר והמידע של הכנסת, 11 ביוני 2012.

